

som om vi ikke i 14 til 16 Aar have beskæftiget os med denne Sag. Kan det konstitutionelt taget anses forsvareligt, da antager jeg, at vi lige saa godt strax kunne opgive Cøret paa begge Sider.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Til de Bemærkninger, det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) nylig gjorde, skal jeg kun svare, at jeg aldeles ikke har sagt, at jeg ikke har skænket denne Sag nogen Overveielse. Der er stor Forskjel paa det og paa at skænke en Sag en saadan Overveielse, at man er rede til at fremlægge et Lovforslag her, og jeg tør spørge Enhver, om det ikke allerede vilde være en stærk Fordring til en enkelt Minister, at han i een Samling skulde naae til Afgjørelse af flere store Sager, som i 15—16 Aar have været Gjenstand for de vanskeligste Forhandlinger her i Thinget, og som de forskjelligste Ministre ikke have kunnet løse. Men det vilde tilvisse være en endnu stærkere Fordring til en Minister, at han i saa Maaneder skulde klare Alt, hvad Andre ikke i mange Aar have kunnet klare, og jeg vil da spørge, om man selv ad konstitutionel Vej for Fremtiden kan faae Ministre, naar der stilles saadanne Fordringer til dem. I det Hele gaar jeg ud fra, at det er bedre at være en lille Smule langsom og grundig forberede Reforme, end paa en Gang rask væk at ville gjenneføre Alt paa en Maade, som ikke kan være ønskelig.

Sag: Den Sag, som i dette Dieblit foreligger til Behandling, har aldrig været bragt paa Bane, uden at Meningernes stærke Modsætning træder stærkere frem end almindelig ved nogen anden Sag, og selv Spørgsmaal, der kun meget fjernt staa i Berøring hermed, blive af denne Grund stærkere opfattede. Jeg maa saaledes tilstaa, at de Udtalelser, som fremkom fra det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg), staa i skarp Modsætning til, hvad jeg vil udtale om dette Punkt; thi jeg er endog den høitærede Kultusminister taknemmelig for, at han vel overveier denne Sag, forinden han udtaler bestemte Anskuelser om, hvor vidt han vil gaa i et Spørgsmaal som dette. Meningerne staa, som bemærket, saa skarpt mod hinanden, at der kun er meget lidt Haab om, at her kan slaas en Bro mellem dem, uagtet der fra begge Sider anvendes saa stort Talent og saa stor Flid paa at overbevise Modparten. Men jeg tror ganske vist, som jeg tidligere har tilladt mig at bemærke om en dermed nær beslægtet Sag, at man vil komme Enigheden og den endelige Afgjørelse et betydeligt Skridt nærmere, naar man, i Steedet for at anvende saa stor Flid paa at overbevise Modstanderne, anvendte noget mere Flid paa at forstaa dem; thi kun ad denne Vej kan der blive en gjenfaldig For-

staaelse. (Afbrydelse af Berg og Nere). Ja, de ærede Herrer maa gjerne tage det til Indtægt, thi det er ogsaa i deres Favør, at jeg udtaler det. Jeg maa nemlig bemærke, at det er min Overbevisning, at de ærede Medlemmer, som bære dette Forslag frem, og som have haaret de deri udtalte Tanker frem gennem mange Aar, i Hovedsagen have Ret. Det er min Overbevisning, at, hvad de have udtalt om Forholdet mellem Præst og Menighed, i alt Væsentligt er rigtigt, da dette Forhold i Almindelighed ikke er saaledes, som man maatte ønske det. Og selv om der i hele Landsaanden og Udviklingen er en væsentlig medvirkende Aarsag dertil, anser jeg det dog for giuet, at Hovedskylden ligger i hele den Maade, hvorpaa Præsterne uddannes til deres Kald. Deri er jeg fuldstændig enig med de ærede Medlemmer. Jeg tror, at den overveieende videnskabelige Uddannelse, som der er lagt an paa at give Præsterne, fjerner dem mere fra deres Livsopgave, end den fører dem derhen imod. Det er min fulde Overbevisning, at det, man savner hos Præsten, hvor Savnet kommer til Orde, er ikke videnskabelig Dannelse; deraf have Præsterne nok. Det er, hvis jeg maa udtrykke mig saaledes, ikke en Mand, fuld af Videnskab, men en Mand, fuld af Kristendom, man ønsker til Præst; det er ikke Forstandens Theologi, man søger efter, men det er Hjertets Theologi. Jeg er overbevist om, at, naar man fjerner Noget af de store Fordringer, der i videnskabelig Henseende stilles til den vordende Præst, naar man søger at gjøre hans Ungdomsuddannelse mere beslægtet med hans Fremtidsvirksomhed, vil man faae et langt bedre Forhold mellem Menighederne og deres Præster. Men jeg skal ikke komme ind paa dette store og vanskelige Spørgsmaal, og jeg anser mig heller ikke i Stand til at fremlægge et Forslag i saa Henseende; men jeg skal rette den Opfordring til begge Sider af Salen, at man med mere aabne Øren hører paa de Grunde, som fremsættes fra Modpartens Side. Det er min fulde Overbevisning, at hver Side af Salen er saa levende interesseret i en heldig Løsning og føler saa varmt for Sagen, at, naar man virkelig med aabent Øre lytter til de Bemærkninger, der komme fra den modstaaende Side, vil man i Almindelighed finde, at de ere saaledes begrundede, at de kunne gjøre Krav paa at tages under alvorlig Overveielse. Jeg har bestræbt mig for at gjøre dette, og om end ogsaa mit Standpunkt kan være noget skævt, saa har jeg dog faaet det Indtryk, at man kan komme til Forstaaelse. Jeg finder saa stærke Gruunde for den Løsning, der her er foreslaaet, men ogsaa Bøgen af de Betenkeligheder, der fra den anden Side er sagt derimod, at, naar man paa begge Sider vil tage tilbørligt Hensyn dertil, kunde man maaste dog finde den Vej til Opgavens Løsning, hvorefter man har søgt i mange Aar, og derved vilde maaste ogsaa en Del af de Vanskeligheder, som staa i Veien for